

Beszámoló

A Communitas Alapítvány alkotói ösztöndíja az elmúlt egy évben nagyban hozzájárult a megpályázott projekt nyugodt és megfelelő egzisztenciális-szellemi körülmények között történető kivitelezésére, vagyis *A másik éj* című kézirat folytatására és befejezésére, a meglévő és újonnan írt szövegek kötetbe szervezésére, valamint a mindezekhez szükséges elméleti olvasmányok beszerzésére. Mivel a tervezett koncepció tematikája (veszteség és végesség alakváltozatainak színrevitele) és a már rendelkezésre álló törzsanyaga nem változott, ezért a munkafolyamat első fázisában a szelekció és korrekció műveletei kerültek előtérbe: az egyes darabok alapos kiválogatása és gondos egymáshoz illesztése, valamint ezek besorolása a meghatározott, citátumokkal elválasztott ciklusokba. Az így előálló, szerkezetbe rendezett szövegegyüttes koherenciájának és konzisztenciájának, sűrű motívumhálójának felépítése és változatos beszédformációinak kidolgozása érdekében ezután a megmaradt versek részleges vagy épp teljes át- és újraírása, szoros egymáshoz igazítása következett. Az említett szerkesztési és szervezési gyakorlat során ugyanakkor arra is rálátás nyílt, hogy a korpuszon belül hova kellene és hova lehetne még újabb kiegészítő, az elgondolhatatlan halált más aspektusból is megérző műveket passzítani. Ezeknek a hiányzó lehetőségeknek a felismerése eredményezte azoknak az új lírai költeményeknek a megírását, melyek közül három a debreceni Alföld folyóirat 2025/2-es lapszámában (*Feljegyzések Kharón ladikjáról; A dolgok könnyei; A Rettenet epitáfiuma*) jelent meg, szintén három (*A fullánk enigmája; Paián a Kímélethez; Meditáció az ürességről*) pedig megjelenésre vár a marosvásárhelyi Látó folyóiratnál. Ezek a szövegek a tanatológia és tanatopoétika, a *vanitas* és *memento mori* irodalmi hagyományainak – jelöletlen vendégszövegeket alkalmazó – újraírására tesznek kísérletet az antikvitás mitológéimáitól kezdve a skolasztika teológiáján át egészen a judaista vallásig és a zen buddhista spiritualitásig. A különböző kultúrkörökből kölcsönzött allúziók és átsajátított végességreprezentációk ugyanakkor finoman már azokat az elmozdulási lehetőségeket is jelzik, melyek esetlegesen egy új kézirat alapjaivá is válhatnak.

A kézirat fentebb ismertetett befejezési munkálatai mellett a tavalyi év folyamán, 2024 szeptemberében Mihók Tamás nagyváradi költő, szerkesztő és fordító meghívására lehetőségem nyílt részt venni az interkulturális párbeszédet előtérbe helyező Pragul Vaida rendezvénysorozaton, az ott felolvasott verseim Mihók általi fordításai pedig a nagyváradi Familia 2025/2-es és a marosvásárhelyi Vatra 2025/1–2-es lapszámában kaptak helyet. Szintén Nagyvárad egyik meghatározó kulturális orgánumához, az Újvárad folyóirathoz köthető két, az eddigiektől eltérő műfajú publikáció is: *A megeleveníthetetlen máshollét* című tanulmány, mely Zudor János első verseskötetének mitopoétikai vonatkozásait helyezi fókuszba; illetve a *Kali fátyla* című recenzió, mely Kali Ágnes 2023-ban megjelent verseskötetét ismerteti.

Ezúton is hálásan köszönöm a Communitas Alapítvány szakmai kuratóriumának a bizalmat és a támogatást.

Kovács Edward

A fullánk enigmája

Mert mint ahogy az a lopódarázs, mely oda-vissza
lopakszik, száll a kéztől, szemtől érintetlen Anzelmus-kötetre,
hogy fészket rakjon, hosszmetszésére hordja a sárgalacsinokat,
úgy környékez minket is az árnyék, megtelepszik, kísér

a rettentő, a fantom, a természet által visszavett könyv megnyílik,
Filozófiai és teológiai művek I., csak nyugtalanító nyomok, okfejtés
nem távoztat homályt, az éjszakát az értelem napvilága,
nem melegíti át a tagokat, dermedt betűrendek anyagiságát,

a romlandó testet nem öltözteti romolhatatlanságba,
elnyeletik az ige, beteljesületlen ígéret, nem koronázza törvény
üreges koponyáink, mi végre telítve, a tudás önnön határait
jelöli, kívül a bűn, az önmagába visszahúzódó áldatlan, ereje

mérhetetlen, marad várakozásunk, adománytalan szűkölködésben,

a beismerés vigasztatlan óráin, feleym, latiatuc, legyőztünk,
mert bennünk a fullánk, az értelemben, az örökkévalóságban,
és pedig úgy hisszük, nincs nála nagyobb, mi gondolható.

Paián a Kímélethez

Mondják, az élet nem egyéb, hibás és hiábavaló, az agón útja,
malus in terra, legjobb lenne, ha meg sem született volna
az ember, ha nem létezne, vagy mielőbb véget érne, hát add meg
kérésünk, Paean, sötétfényű, balzsamod a kintalan ének,

a szenvedés a bűn, testünk sziklákhöz láncolva vár oldozást,
enyhet adó pharmakont, dicsőítő szónoklatban megfáradt ajkainkhoz
ér a bürokpohár, akár hűséges nyáj, *peregrinus*, érkezés nélkül vonulunk
a bizonyosság akolja felé, akolitusaid, kegyelmes Thanatosz,

gyógyulást hozó, szelíd aulos és kithara kísérnek folyóparton
túlra, ringat csónak, mint altatódal a hullám, szenderedik átkelésünk,
öledbe térünk, óceáni érzés, sztélé jelzi az egykor voltat,
Szeikilosz verse Euterpének, az örök távozóknak biztatás, rövid ideig tart

a ragyogás, a bánat szűnni fog, meghallgatást nyer az üdvtelen
odafordulás, a nyelv alatt obolosz, a beszéd önfarkába
harapó kigyója, *gaudium*, tekereg a pneuma panaszdala,
mint végtelenre nyíló sztoá, nyel el hangot, rezgést, Kronosz gyermekeit

Meditáció az ürességről

Vaszubandhunak

Miféle árnyékvölgyi hangok, hörgések, zihálások
húznak vissza az otthontalan maradásba,
fosztanak meg a hallás általi szabadulástól, most,
hogyan jelent az útmutatás fényes ösvénye?

Csak rántanak alá a létforgatag állandóságába,
mely mint minden, változva van, lényegtelen, aki
beszél vagy épp figyel, úgysem érheti el önmagátlanságát,
az olyanságot. Hiába a szakadatlanul megindító vágy,

a felhagyásra szánt ragaszkodás, mint kézből minduntalan
kipergő homokszemek, sodrás által elmosott partszakaszok,
illan el már mindig is másként az ego kívülsége, sohasincs
jelen, sohasem vagy. Csupán egy hézag, a születetlen

égbolt hasadásának vonzása, hogy váljon meg
magától az örök mulandó, omoljon magába minden
zörej, hamvasztóhágón a hús-vér test, ne legyen más,
csak egy barlangsíró, üreg, elégő káprázat, བར་དོ་.